

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 5 kwietnia 2011 r.

**Pan
Krzysztof Ortarzewski
Dyrektor
Specjalnego Ośrodka
Szkolno-Wychowawczego
im. Janusza Kusocińskiego
w Gnieźnie**

LPO-4101-04-04/2011
P/11/158

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 im. Janusza Kusocińskiego w Gnieźnie (zwanym dalej „SOSW”) kontrolę w zakresie gromadzenia danych o uczniach SOSW w systemie informacji oświatowej oraz zapewnienia ochrony danych osobowych tych uczniów. Kontrolą objęto okres od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 21 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wykonywanie przez SOSW zadań z zakresu gromadzenia danych o uczniach w systemie informacji oświatowej² służących naliczaniu części oświatowej subwencji ogólnej oraz zadań z zakresu ochrony danych osobowych uczniów SOSW.

1. W skład SOSW wchodziły: szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne, zasadnicza szkoła zawodowa specjalna, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy. Ucznia-

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² system informacji oświatowej w rozumieniu ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 49, poz. 463 ze zm.)

mi (wychowankami) SOSW mogły być osoby upośledzone umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz upośledzone umysłowo w stopniu głębokim.

W bazie danych oświatowych SOSW w latach 2008-2010, według stanu na dzień 30 września, ujętych zostało odpowiednio 355, 341 i 340 uczniów, spośród których najliczniejszą grupę stanowiły osoby upośledzone umysłowo w stopniu lekkim – 236 w 2008 r., 228 w 2009 r. i 217 w 2010 r. Liczba uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi wynosiła w wymienionych latach odpowiednio 23, 25 i 32.

Zgromadzone w bazie danych oświatowych dane o uczniach SOSW nie były rzetelne. Świadczą o tym stwierdzone w toku kontroli przypadki zamieszczania w niej danych o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczniów SOSW niezgodnych z treścią orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego³. W bazie danych oświatowych, według stanu na dzień 30 września w latach 2008-2009, wykazano jako uczniów z autyzmem sześć osób posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydane z uwagi na występowanie u tych uczniów upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym. Ponadto, w bazie danych oświatowych, według stanu na dzień 30 września w latach 2008-2010, wykazano odpowiednio 4, 5 i 2 osoby posiadające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w treści których zespoły orzekające⁴ nie wskazały na występowanie u tych uczniów niepełnosprawności sprzężonych⁵. W treści orzeczeń (w „diagnozie”) wskazano wprawdzie inne schorzenie (dziecięce porażenie mózgowe, dziecięce porażenie mózgowe z niedowładem połowicznym prawostronnym, porażenie czterokończynowe częściowe), jednak w żadnym z tych orzeczeń nie zalecono kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawności sprzężone. Według wyjaśnień Pana Dyrektora, kwalifikowanie ww. 11 uczniów do poszczególnych kategorii niepełnosprawności w systemie informacji oświatowej odbywało się nie tylko na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ale również z wykorzystaniem zapisów zawar-

³ system informacji oświatowej, w myśl art. 3 ust. 3 pkt 1 lit. „h” ustawy o systemie informacji oświatowej, obejmuje bazy danych oświatowych o specjalnych potrzebach edukacyjnych wynikających z opinii lub orzeczeń, o których mowa w art. 71b ust. 3-3b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.)

⁴ orzeczenia, o których mowa w art. 71b ust. 3-3b ustawy o systemie oświaty, zgodnie z rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 12 lutego 2001 r. w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży oraz wydawania opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, a także szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania (Dz. U. Nr 13, poz. 114 ze zm.) oraz z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. Nr 173, poz. 1072), wydawały zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych

⁵ orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: nr 277/2005/2006 z dnia 28 czerwca 2008 r., nr 1/2008/2009 z dnia 1 września 2006 r., nr 190/2006/2007 z dnia 27 kwietnia 2007 r., nr 260/2001/2002 z dnia 12 lipca 2001 r., nr 277/2005/2006 z dnia 28 czerwca 2008 r., nr 209/2006/2007 z dnia 1 czerwca 2007 r., nr 1/2008/2009 z dnia 1 września 2006 r., nr 190/2006/2007 z dnia 27 kwietnia 2007 r., nr 156/2000/2001 z dnia 22 czerwca 2001 r., 209/2006/2007 z dnia 1 czerwca 2007 r., nr 156/2000/2001 z dnia 22 czerwca 2001 r.

tych w orzeczeniach o potrzebie indywidualnego nauczania oraz z obserwacji dziecka. Działanie takie było jednak niezgodne z art. 71b ust. 3 (*in fine*) ustawy o systemie oświaty oraz z instrukcją wprowadzania danych do SIO na poszczególne lata objęte kontrolą.

Konsekwencją wprowadzenia do bazy danych oświatowych nierzetelnych informacji o uczniach SOSW było pobranie przez organ prowadzący SOSW (powiat gnieźnieński) w latach 2009-2010 nienależnej subwencji oświatowej w kwocie 527.793,75 zł (odpowiednio 236.310,44 zł i 291.483,31 zł). Z kolei w 2011 r. szacunkowa kwota nienależnej subwencji oświatowej wynosiłaby co najmniej 60.816,19 zł⁶.

Dane z prowadzonych w latach 2008-2010 (według stanu na dzień 30 września) baz danych oświatowych, SOSW terminowo przekazał organowi prowadzącemu.

2. W ocenie NIK, w SOSW nie zapewniono rzetelnej ochrony danych osobowych uczniów. Jak ustalono, w latach 2008-2010, jedynie pracownicy ekonomiczno-administracyjni SOSW posiadali nadane przez Pana Dyrektora upoważnienie do przetwarzania danych osobowych. Żadnemu z uczestniczących w przetwarzaniu danych osobowych uczniów nauczycieli nie nadał Pan Dyrektor stosownych upoważnień. Przetwarzanie danych osobowych uczniów przez kadrę pedagogiczną SOSW, w latach 2008-2010, odbywało się zatem wbrew postanowieniom art. 37 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁷.

Nierzetelnym i niezgodnym z dyspozycją art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych było również niezaprowadzenie przez Pana Dyrektora ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych uczniów. Dopiero w dniu 1 marca 2011 r., tj. w toku kontroli NIK, nadał Pan Dyrektor kadrze pedagogicznej upoważnienia do przetwarzania danych osobowych i zaprowadził stosowaną ewidencję. Złożone przez Pana Dyrektora wyjaśnienia w tym zakresie nie mogły stanowić uzasadnienia do odstąpienia od nadawania stosownych upoważnień kadrze pedagogicznej i prowadzenia ich ewidencji. NIK nie wnosi natomiast uwag do technicznych warunków pozwalających na skuteczną ochronę danych osobowych uczniów.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

⁶ do dnia zakończenia czynności kontrolnych w SOSW (18 marca 2011 r.) do organu prowadzącego SOSW nie wpłynęła metryczka subwencji oświatowej na 2011 r. z wielkościami finansowego standardu A podziału subwencji i wskaźnika korygującego Di dla powiatu gnieźnieńskiego, w związku z czym szacunkową kwotę subwencji oświatowej na 2011 r. ustalono jak na 2010 r.

⁷ Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.

1) przekazanie do organu prowadzącego zweryfikowanych baz danych oświatowych według stanu na dzień 30 września w latach 2008-2010, wraz z podaniem przyczyn tej weryfikacji,

2) zapewnienie wprowadzania do bazy danych oświatowych rzetelnych (zgodnych z treścią orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego) danych o uczniach SOSW.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora – w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu ich realizacji albo o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.